

OCTUBRE/DESEMBRE 2009

NÚM. 28

Butlletí Informatiu
UNIVERSITAT
POMPEU FABRA

ALOIS M. HAAS, NOU DOCTOR HONORIS CAUSA

Alois M. Haas, professor emèrit de la Universitat de Zuric, va ser investit doctor honoris causa per la UPF l'1 de desembre, en una cerimònia acadèmica presidida pel rector Josep Joan Moreso, que va tenir lloc a l'auditori del campus de la Ciutadella. Victoria Cirlot, professora del Departament d'Humanitats, en va ser la padrina, i Amador Vega, professor del mateix departament, va fer l'elogi del doctorand.

A l'inici de l'acte, que va incloure la lectura d'un poema de sant Joan de la Creu i diferents peces musicals, Josep Fargas, secretari general de la Universitat, va llegir l'acord del Consell de Govern de concessió del doctorat honoris causa a Alois M. Haas. Aques-

ta distinció, a proposta de l'Institut Universitari de Cultura, reconeix "la seva trajectòria acadèmica internacional en l'àmbit de la teologia i la història de les religions i de la mística, i el mèrit social i cultural extraordinari que ha suposat la donació a la UPF de la seva biblioteca particular, formada per uns 40.000 volums de gran valor bibliogràfic".

Després de l'elogi del doctorand, i un cop investit doctor honoris causa, el professor Haas va pronunciar el discurs d'acceptació, en el qual va repassar diferents episodis vitals. El rector, ja en el darrer parlament, va manifestar que amb aquesta investidura s'agraeix la important donació del professor Haas.

- 5 La UPF, entre les millors institucions de recerca mundial
- 8 Presentació de *L'espectre del tripartit*
- 9 Arriba l'iCub: un robot humanoide
- 14 Intercanvi d'estudiants de Dret entre la UPF i Oxford
- 15 Nou grau en Criminologia i Polítiques Públiques de Prevenció
- 16 El Campus Universitari Mar, un projecte interuniversitari

El projecte Campus UPF - Icària Internacional, un dels divuit seleccionats en la primera fase de Campus d'Excel·lència Internacional (CEI), disposarà d'un ajut de 5,2 milions d'euros, dels quals 1,2 provenen de la primera fase de la convocatòria i 4 han estat atorgats en la segona fase. El CEI és un programa conjunt dels ministeris d'Educació i Ciència i Innovació que pretén situar, en l'horitzó del 2015, les universitats espanyoles d'excel·lència entre les millors d'Europa i promoure'n el reconeixement internacional.

L'important ajut concedit permetrà desenvolupar el projecte Icària Internacional, centrat en la creació d'un innovador campus de ciències socials i humanes, en el marc d'un projecte estratègic per fer més present la UPF en el districte 22@. A aquest import, cal afegir-hi el finançament obtingut en la convocatòria 2009 de parcs científico-tecnològics, que ascendeix a 9,3 milions d'euros més. Aquest finançament contribuirà al fet que la UPF acceleri i consolidi una trajectòria d'excel·lència en un entorn marcat per les dificultats pressupostàries associades a la crisi econòmica.

Tanmateix, la UPF, que presenta uns indicadors d'internacionalització, de docència i de recerca que la situen en un lloc molt destacat del sistema universitari espanyol, segons els rànquings internacionals i nacionals més rigorosos (vegeu la pàgina 5), aspira a obtenir la qualificació de Campus d'Excel·lència Internacional en la pròxima convocatòria.

"Campus UPF - Icària Internacional" busca aprofitar la posició de reconeixement en ciències socials i humanes que ja té la Universitat per crear un campus de referència a Europa en aquest àmbit de coneixement, potenciant la transversalitat en els estudis, incrementant encara més el nivell d'internacionalització i emfasitzant-ne la transferència de coneixement. Aquest projecte, de vocació urbana i perfil diferenciat, preveu captar nous talents i impulsar grups de recerca i activitats de transferència que permetin avançar en el coneixement dels mecanismes socials i el comportament humà, alhora que contribueixin a guiar les polítiques públiques i la presa de decisions en els àmbits econòmics i socials. Compta amb el suport de l'Ajuntament de Barcelona, la Generalitat de Catalunya, i la societat municipal 22@Barcelona n'és el soci estratègic.

El desplegament del projecte Icària es farà, en diverses fases, en els prop de 60.000 metres quadrats disponibles al campus de la Ciutadella. El projecte preveu la construcció de noves edificacions que acolliran diferents estructures acadèmico-científiques, fundacions, parcs científics i tecnològics, centres de recerca, empreses i centres d'innovació i transferència.

Més empreses a UPFeina

Un total de 49 estands van participar en la cinquena edició d'UPFeina, la fira d'ocupació de la UPF, que va tenir lloc els dies 18 i 19 de novembre, organitzada per l'Oficina d'Inserció Laboral (OIL) de la Universitat. Per primera vegada, la fira va estar present en el nou campus de la Comunicació - Poblenu, que va acollir empreses que treballen preferentment en el camp de les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC).

UN DELS ESTANDS D'UPFEINA

Acte d'inauguració del nou curs acadèmic

L'auditori del campus de la Comunicació - Poblenu va acollir, el 29 de setembre, l'acte oficial d'inauguració del curs acadèmic 2009-2010 de la UPF, dedicat a celebrar el vintè aniversari de la Universitat. L'acte, presidit pel rector Josep Joan Moreso, va comptar amb la presència de Josep Huguet, conseller d'Innovació, Universitats i Empresa de la Generalitat de Catalunya; Núria Basi, presidenta del Consell Social de la UPF, i Joan Majó, comissionat per a Universitats i Recerca.

Georg Winckler, rector de la Universitat de Viena i expresident de l'Associació d'Universitats Europees (EUA), va pronunciar la lliçó inaugural, "The competitiveness of European universities: How to enhance systems competition in Continental Europe?", a la qual van seguir les intervencions de la presidenta del Consell Social, del conseller d'Universitats i, finalment, del rector Moreso.

En el decurs de l'acte va tenir lloc el lliurament dels diplomes de la UPF, els premis del Consell Social a la qualitat en la docència i a la transferència de coneixement, i el premi UPF al millor treball de recerca de batxillerat en justícia global.

GEORG WINCKLER

El rector Moreso presidirà la comissió d'afers acadèmics de la CRUE

El rector de la UPF, Josep Joan Moreso, va ser elegit nou president del comitè executiu de la Comissió Acadèmica Sectorial de les Universitats Espanyoles (CASUE), que és l'òrgan de coordinació de les activitats acadèmiques de les universitats integrades a la Conferència de Rectors de les Universitats Espanyoles (CRUE). L'elecció de Josep Joan Moreso, que substitueix en el càrrec el rector de la Universitat de Salamanca, José Ramón Alonso, va tenir lloc el 5 d'octubre a Madrid, durant la reunió de la conferència de la CRUE.

Josep Ramoneda dona prop de 8.000 volums a la Biblioteca

Josep Ramoneda, periodista, filòsof, escriptor i actual director general del Centre de Cultura Contemporània de Barcelona, ha fet la donació perpètua a la UPF de la seva biblioteca particular, formada per prop de 8.000 volums, que quedaran integrats a la Biblioteca de la Universitat.

Per rubricar l'acord, Josep Ramoneda i Josep Joan Moreso, rector de la UPF, van signar un conveni al Rectorat el 9 de novembre, en virtut del qual la Universitat es compromet a traslladar i a incorporar els llibres a la Biblioteca, a catalogar-los, i a informar sempre sobre l'origen d'aquests volums, que quedaran identificats com a "Donació de Josep Ramoneda".

La donació feta per Josep Ramoneda (de la qual uns 6.000 volums ja han estat transferits, i la resta ho seran gradualment) té un gran valor per a la docència, l'estudi i la recerca, i versa principalment sobre filosofia, assaig, ciències socials i, en menor mesura, sobre literatura. Aproximadament un 50% dels volums estan escrits en llengües estrangeres, sobretot en francès. La majoria dels llibres han estat publicats durant el període que va de finals del segle xx fins a l'actualitat.

JOSEP JOAN MORESO I JOSEP RAMONEDA

Segona edició del premi UPFEmprèn

INFOGÈNIA, S.L. Assessorament Genètic, un projecte elaborat per Clara Serra, Irene Valenzuela i Núria Capdevila, totes tres màsters en Assessorament Genètic per l'IDEC-UPF i llicenciades en Biologia per la UPF i la UAB, va ser el guanyador de la segona edició del premi UPFEmprèn, convocat pel Consell Social de la UPF i patrocinat per la Fundació Banc Sabadell. UPFEmprèn és un guardó que té com a objectiu fomentar la cultura emprenedora entre els estudiants, graduats i postgraduats

de la UPF, i reforça d'aquesta manera els vincles entre la Universitat i el teixit social i productiu.

La iniciativa premiada es basa en una oportunitat de negoci fonamentada en l'aplicació de coneixements científics capdavanters en l'àmbit de la biomedicina, que configura una veta de mercat per a un servei: el consell genètic i la informació relativa a les malalties hereditàries.

Les tres guanyadores van recollir el guardó, dotat amb 20.000 euros, en el marc d'un acte que es va celebrar el 5 de novembre al campus de la Ciutadella, i en què van participar Núria Basi, presidenta del Consell Social de la UPF; Josep Joan Moreso, rector de la UPF; Xavier de las Heras, secretari general del Consell Interuniversitari de Catalunya, i Conxa Oliu, en representació de la Fundació Banc Sabadell. El Jurat del premi va declarar guanyador aquest projecte d'entre un total de divuit presentats, cinc més que en la primera edició.

D'ESQUERRA A DRETA: CLARA SERRA, IRENE VALENZUELA I NÚRIA CAPODEVILA

En marxa el màster en Formació de Professorat

El màster universitari en Formació de Professorat d'Educació Secundària Obligatoria i Batxillerat, Formació Professional i Ensenyament d'Idiomes, organitzat conjuntament entre la UPF i la UOC, es va posar en marxa el 10 de novembre. Aquests dos centres són els primers que van començar a impartir-lo d'entre les nou universitats catalanes que l'ofereixen aquest curs.

El màster, al qual s'han matriculat un total de 112 estudiants, és de caràcter semipresencial. Farà especial incidència en els aspectes didàctics i d'innovació, i vol dotar els futurs professors dels elements necessaris per tractar la seva activitat professional.

Per oficialitzar l'inici d'aquest màster, el 3 de novembre, es va celebrar l'acte inaugural, que va tenir lloc a l'auditori del campus de la Ciutadella. Va estar presidit per Josep Joan Moreso, rector de la UPF, i va comptar amb la presència d'Imma Tubella, rectora de la UOC; Josep Huguet, conseller d'Innovació, Universitats i Empresa, i Ernest Maragall, conseller d'Educació. Miquel Berga, professor del Departament d'Humanitats de la UPF, va pronunciar la lliçó inaugural, sota el títol "D'aprendre a ensenyar i d'ensenyar a aprendre".

El màster, que té un valor acadèmic de 60 crèdits ECTS, consta d'un mòdul genèric, quatre especialitats i un pràcticum. El mòdul genèric (Fonaments de l'Educació Secundària, de contingut psicopedagògic) l'hauran de cursar tots els estudiants amb independència de l'especialitat per la qual optin. De les quatre especialitats que inclou, la UPF impartirà, de manera presencial, les de Biologia, Geologia, Matemàtiques i Anglès. L'especialitat d'Orientació Educativa i el mòdul genèric seran impartits per la UOC, en modalitat no presencial. Pel que fa al pràcticum (de 200 hores aproximadament), es desenvolupa al llarg de 10-12 setmanes en centres de secundària, a través d'un conveni amb el Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya.

D'ESQUERRA A DRETA: IMMA TUBELLA, ERNEST MARAGALL, JOSEP JOAN MORESO, JOSEP HUGUET I MIQUEL BERGA

Es gradua la setzena promoció

L'acte de graduació dels estudis de grau va tenir lloc el 12 de desembre, al pati de l'edifici Roger de Llúria del campus de la Ciutadella. Més de 1.000 graduats de 19 titulacions diferents (entre elles, per primera vegada, la de Publicitat i Relacions Públiques), acompanyats pels seus familiars i amics, van recollir el diploma acreditatiu de la fi dels seus estudis.

El Consell Social va col·laborar en l'organització de l'acte de graduació de la setzena promoció, que es va celebrar en tres sessions (12.00, 16.00 i 19.30 hores), i que es va poder seguir en directe a través de la pàgina web de la UPF. Les sessions van estar presentades, respectivament, pels professors del Departament de Comunicació Salvador Alsius (acompanyat per la periodista Marta Naval), Eduard Boet i Carles Pérez.

Cada sessió va incloure les parts següents: audiovisual; lliçó de graduació; actuació del Conjunt Instrumental de la UPF; lliurament dels premis extraordinaris de fi d'estudis i dels diplomes commemoratius de la graduació; intervencions d'un graduat i d'un antic alumne; parlaments de Núria Basi, presidenta del Consell Social, i Josep Joan Moreso, rector de la UPF, i cloenda, amb una peça del Cor de la Universitat. Enguany, les tres lliçons de graduació van anar a càrrec, respectivament, dels professors de la UPF Mònica Terribas, directora de Televisió de Catalunya; Àlex Saiz-Arnaiz, director del Departament de Dret, i Jordi Galí, catedràtic d'Economia i director del CREI.

L'ACTE DE GRADUACIÓ AL PATI DE ROGER DE LLÚRIA

LA UPF, ENTRE LES MILLORS INSTITUCIONS DE RECERCA MUNDIAL

Bons indicadors en el rànquing de SCImago

La Universitat Pompeu Fabra lidera tres dels cinc indicadors del SCImago Institutions Report 2009 en l'àmbit espanyol; concretament els indicadors que fan referència a les citacions per document, col·laboració internacional i citacions normalitzades per àmbit, i apareix dins del 10% de les institucions tant en l'àmbit europeu com en el mundial en aquests indicadors.

Dels centres espanyols, la UPF lidera el nombre de citacions per document. Els articles publicats per investigadors de la UPF tenen 9,12 citacions de mitjana, el valor més elevat de les universitats espanyoles i per sobre del CSIC. Malgrat que la UPF és una universitat petita amb pocs articles publicats entre el 2003 i el 2007 (1.987), l'impacte aconseguit suggereix que són treballs de qualitat i de gran rellevància.

El rànquing de SCImago mesura el volum de producció científica, així com la seva qualitat, tenint en compte les citacions dels articles publicats i els aspectes sobre la col·laboració internacional a partir de la coautoría d'articles amb investigadors d'institucions estrangeres. Aquests bons resultats confirmen la trajectòria de la UPF, que es consolida com una de les research universities no només en l'àmbit europeu, sinó també en el mundial.

Entre les 500 millors universitats del món

Per primera vegada, la UPF es troba entre les 500 universitats millors del món i, a més, en l'àmbit de la informàtica se situa entre les 100 primeres a escala mundial i la primera de l'Estat, segons l'*Academic Ranking of World Universities 2009* que elabora el Centre for World-Class Universities i l'Institute of Higher Education de la Universitat Jiao Tong de Xangai (Xina).

Aquest informe de caràcter anual, que es publica des del 2003, revisa la producció científica i acadèmica de més de 1.000 universitats i publica, via web, els resultats dels millors 500 centres universitaris de tot el món, d'acord amb indicadors bibliomètrics sobre l'activitat acadèmica i de recerca.

Precisament quan fa quasi 20 anys dels inicis de la UPF i se celebren els 10 anys de singladura de l'Escola Superior Politècnica, la Universitat se situa entre les 100 millors universitats del món en l'àmbit de la informàtica, i és l'única universitat espanyola que es troba en la franja 76-100 d'aquesta disciplina.

Líder al rànquing espanyol en ciències socials del THE

El *Times Higher Education-QS World University Rankings* llista els 600 millors centres docents i de recerca del món i dona la posició que ocupa cada centre a escala mundial, europea i nacional. Segons la classificació del 2009, la UPF manté la seva posició entre les millors universitats de tot el món i se situa en els llocs 324 i 138, en l'àmbit mundial i europeu, respectivament.

Per àmbits, la UPF lidera el rànquing en ciències socials de l'Estat i se situa al 19è. lloc a escala europea i al 62è. a escala mundial. Destaca igualment l'àmbit d'arts i humanitats, en el qual la UPF ocupa el 5è. lloc de l'Estat, el 98è. d'Europa i el 229è. del món.

Dins el CHE-ExcellenceRanking 2009 en ciències socials

La UPF forma part de l'Excellent Group de la classificació *CHE-ExcellenceRanking 2009*, d'entre més de 100 universitats europees que imparteixen en els seus ensenyaments de màster i doctorat matèries d'economia i ciències polítiques, entre d'altres.

El Centre de Desenvolupament d'Educació Superior, un centre independent situat a Alemanya, ha incorporat la UPF dins el grup d'excel·lència del seu rànquing, per la qualitat de la recerca i el nombre de citacions obtingudes pels treballs realitzats als departaments d'Economia i Empresa i de Ciències Polítiques i Socials, així com també per l'elevat grau de mobilitat tant d'estudiants com de professors. Tots aquests indicadors han estat considerats d'excel·lència i orientats internacionalment.

EDUARDO LAGO INAUGURA EL CURS 2009-2010 A TRADUCCIÓ

EDUARDO LAGO

La Facultat de Traducció i Interpretació va obrir el nou curs amb un acte acadèmic d'inauguració, que va tenir lloc el 5 d'octubre a l'auditori del campus de la Comunicació - Poblenou. Eduardo Lago, escriptor, traductor, assagista i director de l'Institut Cervantes de Nova York, va pronunciar la lliçó inaugural "El arco iris de la dificultad". L'acte va

estar presidit per Emma Roderó, vicerectora d'Estudiants de la UPF, i va comptar amb la presència de Luis Pegenaut, degà de la Facultat, que va presentar el ponent.

En la seva lliçó, Eduardo Lago va fer unes observacions sobre la literatura com a acte creatiu, centrant-les en el tema de la dificultat i l'estètica de l'hermetisme. Va parlar també del paper de la literatura en la vida de l'ésser humà, de la història de la literatura, així com de la situació de la literatura nord-americana actual.

RICARDO BAEZA-YATES REP UNA IMPORTANT DISTINCIÓ

L'Association for Computing Machinery (ACM), la societat més important del món en l'àmbit de la informàtica, ha reconegut a Ricardo Baeza-Yates, director de Yahoo! Research i professor associat del Departament de Tecnologies de la Informació i les Comunicacions (DTIC) de la UPF, "ACM fellow" per la seva rellevant contribució a la millora i la implementació de tècniques de recuperació de la informació.

Han estat igualment nomenades 47 persones membres, provinents d'empreses, universitats i institucions tecnològiques rellevants per les seves contribucions a la informàtica i les ciències de la computació.

Tots els membres reconeguts tenen en comú haver aportat coneixements fonamentals en els àmbits del coneixement relacionats amb la informàtica i les ciències computacionals, a més d'haver generat una àmplia gamma d'innovacions per a la indústria, el comerç, l'entreteniment i l'educació.

INICI DE CURS A PUBLICITAT I RELACIONS PÚBLIQUES

Iolanda Caslà i Francesc Talamino, planner i director creatiu, respectivament, de l'agència de publicitat Bassat Ogilvy, van pronunciar la lliçó inaugural del curs 2009-2010 dels Estudis de Publicitat i Relacions Públiques de la Facultat de Comunicació de la UPF, sota el títol "Conceptes de gran recorregut". L'acte, celebrat el 27 d'octubre, va estar presidit per Eva Pujadas, directora dels Estudis de Publicitat i Relacions Públiques, i presentat per Jordi Cano, professor dels Estudis.

Un cop finalitzat l'acte, es va inaugurar l'exposició sobre els dotze millors treballs corresponents als projectes de final de carrera de la primera promoció d'estudiants de Publicitat i Relacions Públiques, que ja van cursar els seus estudis sota el nou paradigma i model d'estudis de l'Espai Europeu d'Ensenyament Superior. La mostra, ubicada al costat dels platós de l'edifici Tallers, es va poder visitar durant tot el primer trimestre.

CRITERIS PER DETECTAR I MESURAR ELS NEOLOGISMES

Les professores M. Teresa Cabré i Rosa Estopà han publicat una obra actualitzada sobre neologismes, *Les paraules noves. Criteris per detectar i mesurar els neologismes*, que ha estat coeditada per la UPF i EUMO editorial i en la qual han participat diversos investigadors i professors de l'IULA.

La constant aparició de paraules noves suscita l'interès de nombrosos col·lectius professionals i científics. La neologia és un tema d'anàlisi cada cop més conreat, ja que amb els neologismes es poden detectar diversos fenòmens no estrictament lingüístics, com ara la vitalitat de les llengües, l'estil i l'idiòlecte de determinats organismes, grups o persones, etc.

És un primer pas, imprescindible, per poder aprovar les propostes de paraules noves, que sorgeixen especialment en els àmbits tècnic, científic, humanístic o de la comunicació social.

INVESTIGADORS DE L'IULA

És segur el que mengem?

L'Informe SAM, sobre seguretat alimentària i mitjans de comunicació, elaborat per l'Observatori de la Comunicació Científica, conjuntament amb l'Agència Catalana de la Seguretat Alimentària, integrants de la Plataforma SAM, es va presentar l'1 de desembre a l'auditori de l'IDEC - UPF.

La Plataforma SAM també ha publicat un monogràfic sobre "Organismes modificats genèticament (OMG): un repte de comunicació", que inclou les reflexions d'un comitè d'especialistes i periodistes al voltant del paper dels mitjans de comunicació en el debat social sobre els transgènics. La publicació posa de manifest l'enorme complexitat que comporta comunicar sobre els OMG atesa la diversitat d'àmbits que incorpora: científic, social, polític i ètic.

L'objectiu general de l'Informe SAM és conèixer amb més profunditat quina és la informació que arriba a la població en relació amb la seguretat alimentària. Quines són les principals fonts d'informació, els temes i notícies, l'enfocament periodístic, el tractament del risc, l'anàlisi de casos concrets, entre altres.

La darrera edició de l'Informe SAM va analitzar 1.911 textos publicats al llarg del 2008 a *El País* (edició Catalunya), *La Vanguardia*, *El Punt* (Girona), *Segre*, *Diari de Tarragona* i les edicions de Barcelona de *20 Minutos* i *ADN*, sobre seguretat alimentària.

BCNEDUCAVIRTUAL, UN JOC EDUCATIU I INTERACTIU

Josep Joan Moreso, rector de la UPF, i Pere Alcober, president de la Fundació per la Navegació Oceànica de Barcelona (FNOB), van signar el novembre passat, al Rectorat de la UPF, un conveni de col·laboració per a la creació de la BCNeducavirtual, un programari que permetrà seguir la regata Barcelona World Race i alhora servirà de plataforma educativa per instruir usuaris de totes les edats en les arts de la navegació oceànica i en els seus valors.

El Grup de Recerca en Tecnologies Interactives del DTIC, que dirigeix el professor Josep Blat, ha desenvolupat el joc, un programari interactiu d'altres prestacions en què la interfície gràfica permetrà que qualsevol persona pugui viure l'experiència de navegar arreu del món a bord d'un vaixell de la classe IMOCA Open 60, a més de conèixer els reptes que això comporta.

El joc permetrà també crear comunitats d'usuaris per compartir l'experiència oceànica amb els amics, la qual cosa té com a objectiu el foment del treball en equip amb els companys i l'aprenentatge.

PORTES OBERTES AL CAMPUS DE LA COMUNICACIÓ - POBLENOU

El dissabte 21 de novembre, l'ESUP i el DTIC van obrir les seves portes a tothom al campus de la Comunicació - Poblenou per mostrar els estudis i la recerca que es fan als seus departaments i instituts.

Aquesta activitat va anar adreçada al públic en general —i en particular a estudiants i professors de secundària— interessats a conèixer i a gaudir més de prop dels darrers avenços a l'àmbit de les noves tecnologies que s'hi treballen. Un àmbit del coneixement en què la UPF se situa entre les 100 millors universitats del món en innovació i recerca en informàtica, segons l'Academic Ranking of World Universities (ARWU) 2009.

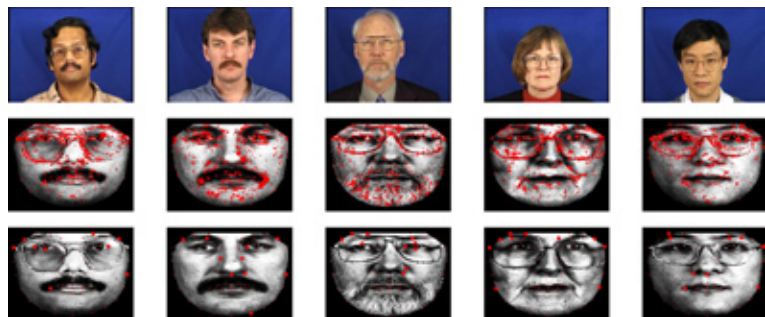
Entre d'altres atractives demostracions, s'hi va poder veure la Reactable —una taula de música electrònica— i interactuar-hi; baixar per un tobogan interactiu; jugar amb un billar amb boles virtuals; canviar la veu amb el Kaleivoicocopi i fer cerques mitjançant llibreries intel·ligents.

EL DNI FACIAL, MÉS A PROP

Els resultats d'una recerca en tècniques de biometria facial realitzada per científics del Grup de Recerca en Imatge Computacional i Tecnologies de Simulació en Biomedicina (CISTIB): Kaushik Pavani, Federico Sukno i Constantine Butakoff, dirigits per Alejandro Frangi, conjuntament amb investigadors de la Universitat Carlos III de Madrid i de la Universitat Tècnica de Dinamarca, han permès desenvolupar un sistema capaç de reconèixer els trets més característics del rostre de cada persona, com una mena de "DNI facial", amb una precisió de fins a un 95%.

Com Alejandro Frangi ha manifestat: "Es tracta d'un sistema innovador amb moltes possibilitats. Per exemple, pot ser emprat per facilitar l'accés de les persones a determinats recintes i espais atès que el sistema permet identificar cada persona pels seus trets biomètrics facials, que actuen com una clau d'identitat". Un avantatge afegit, en comparació amb altres sistemes biomètrics ja existents, és que no requereix la interacció directa de la persona, com passa amb la identificació per empremta dactilar o a través de l'iris.

Les tècniques de reconeixement basades en els trets del rostre, conegudes com biometria facial, solen basar-se en les diferències que presenta la cara d'una persona determinada respecte a totes les altres. En canvi, la recerca que han dut a terme aquests investigadors aborda la qüestió des d'un punt de vista diferent. L'objectiu d'aquesta línia de treball ha estat dissenyar algorismes capaços de descriure els trets que realment són discriminants en cada rostre; d'aquí la denominació de "DNI".

SAÛL GORDILLO OBRE EL NOU CURS A PERIODISME

Els Estudis de Periodisme (nou grau i segon cicle) de la Facultat de Comunicació van obrir el nou curs acadèmic amb un acte inaugural, que va tenir lloc el 30 de setembre. L'acte, que va estar presidit per Josep Maria Casasús, degà de la Facultat, va incloure la lliçó "Superperiodistes en l'era de la sobreinformació", a càrrec del periodista Saül Gordillo, director de l'Agència Catalana de Notícies (ACN). Salvador Alsius, director dels Estudis de Periodisme, va ser l'encarregat de presentar prèviament el ponent.

Durant la seva intervenció, Saül Gordillo va afirmar que l'era de la sobreinformació en la qual estem immersos, de l'excés de missatges i de soroll, ha fet el paper del periodista "més necessari que mai". Així mateix, va assegurar que les noves generacions de periodistes hauran d'aprendre a triar i remenar enmig de tanta informació, però sense donar l'esquena als testimonis que els ciutadans facin arribar a través d'Internet i els mòbils.

SAÛL GORDILLO

PRESENTACIÓ DE L'ESPECTRE DEL TRIPARTIT

Amb motiu de la presentació el 10 de novembre del llibre *L'espectre del tripartit. Comunicació política i comportament electoral a les eleccions catalanes del 2006*, publicat per la Unitat d'Investigació en Comunicació Audiovisual (UNICA) de la UPF, va tenir lloc una taula rodona en la qual van participar els caps de campanya electoral dels principals partits polítics catalans que van obtenir representació parlamentària en aquells comicis.

David Madí (CiU), José Zaragoza (PSC) i Jordi Guilot (ICV) es van desplaçar a la UPF per analitzar les estratègies de comunicació que van portar a terme els seus respectius partits en les darreres eleccions al Parlament de Catalunya. Xavier Vendrell (ERC) i Francesc Vendrell (PP) van anul·lar la seva assistència a l'acte a darrera hora. El professor Francesc Pallarés, col·laborador del llibre, va centrar la campanya electoral del 2006 i va donar pas a la taula rodona, que van moderar Jordi Pericot i Arantxa Capdevila, investigadors d'UNICA i editors de l'obra.

ARRIBA L'ICUB: UN ROBOT HUMANOIDE

Un concurs internacional va decidir cedir els sis robots iCub, que fins ara s'han fabricat a diferents centres de recerca europeus, per tal de poder continuar el seu desenvolupament. Un d'aquests autòmats ha estat cedit de manera permanent al Grup de Recerca en Sistemes Sintètics Perceptius, Emotius i Cognitius (SPECS) de la UPF, i és l'únic robot d'aquestes característiques existent a l'Estat.

L'iCub és un robot amb trets humans similars als d'un infant de 3 o 4 anys, que ha estat dissenyat pel Consorci internacional RobotCub, format per diverses universitats europees. Mesura 104 cm i pesa 22 quilos, i el seu cost està estimat en uns 200.000 euros. El projecte RobotCub és l'aposta estratègica de la Unió Europea en l'àrea dels sistemes cognitius, la interacció i la robòtica.

Durant la fase de desenvolupament d'aquest enginy es vol aprofundir en l'estudi dels processos d'aprenentatge humans a través de sistemes artificials, la qual cosa significa dotarlo amb nous algorismes inspirats en els processos biològics, una de les línies de recerca ja ben consolidades a SPECS.

EL ROBOT ICUB

DEBAT SOBRE LES VEUS DEL PAMANO

La Facultat de Comunicació i l'Observatori de la Producció Audiovisual (OPA/UNICA) de la UPF van organitzar el 25 de novembre la taula rodona "Les veus del Pamano: de la novel·la a la televisió", que va servir per analitzar les adaptacions audiovisuals que es fan dels llibres. A la taula rodona van assistir l'autor del llibre, Jaume Cabré; el director de la sèrie, Lluís Maria Güell; dos dels guionistes, Eduard Cortés i Xesc Barceló; i dos productors, Paco Poch (Mallerich Films) i Albert Sagalés (Diagonal TV). El director dels Estudis de Comunicació Audiovisual de la UPF, Xavier Pérez, va ser l'encarregat de presentar i moderar el debat.

ELISA PLAZA, ALBERT SAGALÉS, JAUME CABRÉ, XAVIER PÉREZ, LLUÍS M. GÜELL, EDUARD CORTÉS I XESC BARCELÓ

Les veus del Pamano es va publicar el 2004 i narra la vida d'un mestre d'història d'un petit poble dels Pirineus que durant la postguerra espanyola es veu obligat a dur una doble vida entre els falangistes i els maquis. A dia d'avui ja s'han venut més de 300.000 exemplars de l'obra i s'ha traduït a 14 idiomes. Després del gran èxit a les llibreries, la novel·la ha estat adaptada a la televisió per Lluís Maria Güell, professor associat del Departament de Comunicació de la UPF, i es va emetre el novembre per TV3 amb un gran èxit d'audiència.

IMPORTÀNCIA DE L'ACTIVITAT OSCIL·LATÒRIA AL CERVELL

La revista *Nature Reviews Neuroscience* va destacar al desembre un treball publicat al *Journal of Neuroscience* en què han intervingut Timothée Masquelier i Etienne Hugues, investigadors del Grup de Recerca en Neurociència Computacional del Laboratori de Neurologia del Departament de Ciències de la Informació i les Comunicacions (DTIC) de la UPF, grup que dirigeix Gustavo Deco, investigador ICREA i coautor del treball conjuntament amb investigadors de la Universitat de Tolosa (França).

Timothée Masquelier, investigador principal de l'estudi, ha manifestat que "tant els estudis teòrics com els experimentals evidencien que la capacitat oscil·latòria al cervell facilita la fiabilitat de sincronització entre neurones. Principalment, hem identificat un patró d'oscil·lació que presenten determinats grups de neurones així com els seus temps de potencial d'acció. Quan s'activen són fàcilment detectades per altres neurones, les quals són capaces d'aprendre d'aquest patró oscil·latori i respondre d'acord amb el senyal detectat".

El treball demostra com l'estudi de les oscil·lacions al cervell pot donar llum al paper funcional que tenen aquests patrons de conducta en el processament de la informació.

LLUÍS MIÑARRO VISITA COMUNICACIÓ AUDIOVISUAL

XAVIER PÉREZ, LLUÍS MIÑARRO
I DOMÈNEC FONT

Lluís Miñarro, productor i director de cinema, va pronunciar la lliçó “El cinema d'autor: una senya d'identitat de la democràcia”, en el marc de l'acte inaugural del curs 2009-2010 dels Estudis de Comunicació Audiovisual. L'acte,

que va tenir lloc el 10 de novembre, va comptar amb la presència de Francesc Xavier Pérez, vicedegà de la titulació, i de Josep Maria Casasús, degà de la Facultat de Comunicació. El ponent va ser presentat per Domènec Font, catedràtic de Comunicació Audiovisual de la UPF.

ELS FUTURS PUBLICISTES SE CITEN AL DRAC NOVELL

Set peces presentades per estudiants de la titulació de Publicitat i Relacions Públiques de la UPF van resultar premiades en la dotzena edició del festival internacional Drac Novell, que va tenir lloc els passats 12 i 13 de novembre. A aquest fòrum de la creativitat publicitària, organitzat pels mateixos estudiants de la titulació de Publicitat i Relacions Públiques de la Universitat —amb l'impuls de l'Associació Empresarial de Publicitat—, hi van concórrer més de 900 peces publicitàries d'estudiants d'aquesta disciplina provinents d'arreu del món.

Els estudiants guardonats van rebre el premi durant la cerimònia de clausura, en el marc de la qual es van visionar tots els treballs distingits. Els grups d'estudiants premiats i les categories corresponents van ser els següents: Rafa Fernández i Sebas May (Drac d'Or); María Pasa-man, Belén Palacios i Adolf Rodríguez (Drac de Plata), i Rafa Ferrandis, Belén Palacios i Adolf Rodríguez (quart premi), tots ells dins de la categoria Cinema i Televisió-Serveis; Laia Gilibets (Drac de plata), Andrea Santanach (quart premi) i Laura Álvarez, Ana Carreira i Laura Frade (sisè premi), van ser distingits dins de Ràdio-Serveis. I finalment, en Cinema i Televisió-Consum, Natxo Lecumberri i Raquel González van obtenir el sisè premi.

MARCO BRESSAN DEBAT SOBRE EL FUTUR DELS MÈDIA

El cap del Laboratori d'Innovació en Serveis al Centre d'Investigació de Xerox, Marco Bressan, va impartir el 8 d'octubre la lliçó inaugural “El futur dels mèdia: més enllà del quiosc digital” del nou curs acadèmic de l'Escola Superior Politècnica.

Aquest curs 2009-2010, 266 nous alumnes estan cursant un dels tres nous graus adaptats a l'Espai Europeu d'Ensenyament Superior: grau en Enginyeria en Informàtica; grau en Enginyeria de Sistemes Audiovisuais i grau en Enginyeria Telemàtica.

TRES ESTUDIS APORTEN CONEIXEMENT SOBRE LA PARLA

El grup de recerca Producció del Llenguatge i Bilingüisme, encapçalat per Albert Costa, investigador ICREA de la Unitat de Cognició i Cervell del DTIC, ha publicat tres treballs de referència sobre com es produeix el fenomen de la parla en els éssers humans.

Un treball publicat a *Journal of Cognitive Neuroscience* ha estudiat la plasticitat del cervell en un grup de ciutadans bilingües de l'àrea de Barcelona. Un segon estudi publicat a la revista *Proceedings of the National Academy of Sciences* ha evidenciat per primera vegada l'activitat cerebral relacionada amb la velocitat i el temps amb què el cervell processa les paraules per a la producció de la parla. I per últim, un estudi de *Cerebral Cortex* ha posat de manifest que el cervell humà recupera les paraules en menys de 200 mil·lisegons.

Els resultats obtinguts ofereixen un nou marc per explorar la relació temporal entre els diferents nivells de processos necessaris per parlar, i pot ajudar a establir l'origen dels diferents tipus d'errors de la parla, així com a diagnosticar certs tipus de parla patològica.

ALBERT COSTA

LABORDETA INAUGURA EL CURS DE CIÈNCIES POLÍTiques I SOCIALS

“De la clandestinidad al desasosiego” és el títol de la lliçó inaugural del curs 2009-2010 de la Facultat de Ciències Polítiques i Socials, que va anar a càrrec de l'insigne cantautor i polític aragonès José Antonio Labordeta, i que va tenir lloc el 7 d'octubre.

José Antonio Labordeta (Saragossa, 1935) s'ha caracteritzat per despertar la consciència política i social aragonesa. Personatge polifacètic, ha conreat la música com a cantautor, a més d'haver estat professor, escriptor, poeta i presentador de TV. Com a polític, ha estat diputat al Congrés dels Diputats de la Chunta Aragonesista durant dues legislatures.

NOVA EDICIÓ DEL MÀSTER I DEL DOCTORAT EN HISTÒRIA

El 26 de novembre es va celebrar la inauguració conjunta del màster en Història del Món i el doctorat en Història. La lliçó inaugural la va impartir el professor Jorge Cañizares - Esguerra (Universitat de Texas) i es va titular “Biblia e imperios. Lecturas tipológicas de la colonización de América en el mundo atlántico”.

El màster en Història del Món segueix la línia d'estudi World History, una via innovadora que, a diferència de la història tradicional, emfatitza les interconnexions entre les diferents societats humanes i la seva evolució al llarg del temps. La tercera edició del màster, organitzat pel Departament d'Humanitats de la UPF, compta amb 25 alumnes nous que fan el primer curs, mentre 10 més seguiran el segon.

D'altra banda, 10 alumnes més han iniciat el doctorat en Història, que imparteix l'Institut Universitari d'Història Jaume Vicens Vives. Es tracta d'un programa de doctorat sense cap referent a Catalunya ni a Espanya, en què les línies bàsiques de recerca es focalitzen en èpoques —història antiga, moderna i contemporània—, en àrees geogràfiques d'estudi preferent o en la temàtica tractada —història econòmica, política, social o institucional.

LA IMAGINACIÓ NOUCENTISTA, DE SIMPOSI A LLIBRE

La imaginació noucentista és el títol del llibre que recull les actes del simposi amb el mateix nom, que va tenir lloc del 28 al 30 de maig del 2008 al campus de la Ciutadella. Es va publicar durant el mes d'octubre a iniciativa de la Facultat d'Humanitats i ha estat promogut per la càtedra de Teoria de l'Art del Departament d'Humanitats.

ANTONI MARI

L'edició de l'obra ha anat a càrrec del poeta i assagista Antoni Mari, catedràtic de Teoria de l'Art de la UPF, i ha estat publicada per Angle Editorial, dins la col·lecció el Fil d'Ariadna. *La imaginació noucentista* revisa des d'una perspectiva crítica un moviment que va ser el marc cultural que va proveir bona part de l'imaginari català del segle xx. Un imaginari que no va ser exclusiu de Catalunya, sinó que s'ha de considerar directament vinculat al context internacional i fortament influït pels corrents avantguardistes d'arreu d'Europa.

ALBERT CASTELLANOS, NOU DIRECTOR DE L'FCRI

Albert Castellanos va ser nomenat el 14 de setembre nou director de la Fundació Catalana per a la Recerca i la Innovació (FCRI) pel Patronat d'aquesta institució. Castellanos substitueix en el càrrec el catedràtic de Biologia Cel·lular de la UAB, Joan Comella.

Castellanos (Barcelona, 1978), llicenciat en Economia per la UPF (2000), exerceix com a professor associat d'Economia Aplicada al Departament d'Economia i Empresa de la Universitat. És investigador del Centre de Recerca en Economia i Salut (CRES) de la UPF i les seves línies de recerca s'han centrat en l'estudi de la hisenda pública, el federalisme fiscal, la comptabilitat pública, l'estat del benestar i l'economia de la salut. És autor de diversos articles i monografies específiques, moltes d'aquestes fetes conjuntament amb Guillem López Casasnovas, catedràtic del mateix departament.

DOS INVE- TIGADORS DEL CREI REBEN AJUTS STARTING GRANT

Dos investigadors del Centre de Recerca en Economia Internacional (CREI), Gino A. Gancia i Nicola Gennaioli, han obtingut un ajut en la segona edició dels starting grant concedits pel Consell Europeu de Recerca. Als ajuts s'han destinat 325 milions d'euros i promouran 240 projectes d'investigació en els propers cinc anys. Cada sol·licitud mereixedora d'un starting grant rebrà de mitjana 1,5 milions d'euros per projecte, fins a un màxim de 2 milions.

El Consell Europeu de Recerca va rebre més de 9.000 sol·licituds de finançament de projectes per impulsar la recerca de joves investigadors. D'aquestes propostes, atenent criteris de qualitat científica, només 237 van ser seleccionades. Dissent van provenir de l'estat espanyol, vuit de les quals (el 47%) han estat presentades per investigadors que treballen en centres i universitats catalans.

G EORGE LOEWENSTEIN IMPARTEIX LA LLICÒ D'ECONOMIA

GEORGE LOEWENSTEIN

George Loewenstein, professor d'Economia i Psicologia de la Universitat Carnegie Mellon (Pittsburgh, EUA) i un dels pioners i màxims experts mundials en l'àrea de la neuroeconomia i l'economia del comportament, va impartir la lliçó d'Economia d'aquest curs 2009-2010 de la Facultat de Ciències Econòmiques i Empresariales, sota el títol "Greed an Generosity".

Aquest acte, que va tenir lloc el 14 d'octubre, va servir per obrir conjuntament els cursos dels quatre estudis de grau que enguany imparteix la Facultat de Ciències Econòmiques i Empresariales: Economia, Administració i Direcció d'Empreses, Empresariales, i el grau en International Business Economics, una titulació de nova creació impartida totalment en anglès i que va obtenir una nota de tall de 7,54 en el procés de preinscripció del passat mes de juliol.

D'altra banda, el 22 de setembre la Facultat de Ciències Econòmiques i Empresariales va lliurar els seus guardons corresponents al curs 2008-2009, que van ser els següents: premi Economia i Empresa per a estudiants de secundària; premi al Millor Pla Docent; premi a la 7a. edició de Societat de Debats; reconeixement als delegats dels estudiants i premi als deu millors expedients d'ECO i ADE.

F ONTANA I NADAL, CONDECORATS PER LA SEVA TRAJECTÒRIA

L'Associació Espanyola d'Història Econòmica (AEHE), va guardonar amb el Premi a la Trajectòria Acadèmica dos professors de la UPF considerats mestres de la història econòmica a l'Estat: Josep Fontana, catedràtic emèrit de la UPF, i Jordi Nadal, catedràtic emèrit de la UB i professor conferenciant a la UPF en els darrers deu anys. El premi, també concedit als professors Gonzalo Anes i Gabriel Tortella, reconeix la tasca duta a terme per ambdós historiadors durant la seva trajectòria acadèmica.

JORDI NADAL I JOSEP FONTANA (AL CENTRE)

20 ANYS SENSE MUR DE BERLÍN

D'ESQUERRA A DRETA: MARI- CIÓ JANUÉ, RAIMUNDO VIEJO, MICHAEL PHEIFFER I KLAUS- JÜRGEN NAGEL.

Fa vint anys, de manera inesperada, el Mur de Berlín es va obrir, concretament la nit del 9 de novembre del 1989. El Mur era el símbol de la divisió del món en dos blocs durant la Guerra Freda, de la divisió d'Europa després de la Segona Guerra Mundial i de la divisió d'Alemanya.

Coincidint amb el vintè aniversari de la caiguda del Mur de Berlín, l'11 de novembre es va celebrar a l'auditori del campus de la Ciutadella una jornada titulada 20 Anys de la Caiguda del Mur. Per què va Passar i Quines Conseqüències ha Tingut?. Hi va haver lloc per a ponències, un debat general i també per celebrar una sessió de cinefòrum en la qual es va visionar la pel·lícula *El silencio tras el disparo*.

WILLEM E. SARIS REP UN IMPORTANT PREMI INTERNACIONAL

El 12 de setembre, el professor Willem E. Saris, director del grup de recerca Research and Expertise Centre for Survey Research (RECSR) del Departament de Ciències Polítiques i Socials de la UPF, va ser guardonat per la World Association of Public Opinion Research (WAPOR) amb el prestigiós premi Helen Dinerman, en reconeixement a les seves contribucions a l'àmbit de la metodologia de l'enquesta.

Doctor en Ciències Socials per la Universitat d'Amsterdam (1979), el professor Saris imparteix classes en el doctorat en Ciències Polítiques i Socials de la UPF, en el màster en Economia de la Barcelona GSE, així com també a la Universitat d'Amsterdam i a ESADE. L'any 2005 va rebre el premi Descartes a la recerca. És president de la European Survey Research Association (ESRA).

Aquest curs acadèmic, el grup de recerca RECSR, que dirigeix Willem E. Saris, ha iniciat les seves activitats a la UPF, a les instal·lacions de l'edifici França, i en el futur quedarà integrat en el Parc de Recerca de Ciències Socials i Humanes de la Universitat.

JOVES INVESTIGADORS I ARA CONFERENCIANTS

La Facultat de Ciències Econòmiques i Empresariales va organitzar al novembre un cicle de conferències sobre la recerca que estan duent a terme joves investigadors vinculats a la UPF que han aconseguit recentment projectes de recerca europeus i competitius, en les quals van explicar quines són les seves àrees de treball i alguns dels resultats preliminars obtinguts.

Els investigadors convidats van ser Gino Gancia, del Centre de Recerca en Economia Internacional, adscrit a la UPF, que va parlar sobre la "Globalization, optimal policies and growth"; Marta Reynal-Querol (ICREA, UPF), que va pronunciar la ponència "Understanding and preventing conflicts. Do leaders Matter?" i Jan Eeckhout (ICREA, UPF), amb la conferència "Sorting: On marriage, jobs and other games of life".

VICENÇ NAVARRO, HONORIS CAUSA PER LA UNIVERSITAT DE MÀLAGA

El 3 de desembre, la Universitat de Màlaga va investir doctor honoris causa el professor Vicenç Navarro, catedràtic emèrit de Ciència Política i de l'Administració de la UPF, pel seu "reconeixement internacional en l'àmbit de l'economia i de la política social i per dedicar la seva vida a millorar la justícia social com a camí per assolir la pau i la llibertat", segons el professor Juan José Hinojosa, que va actuar com a padrí de Navarro en l'acte d'investidura. En el seu discurs d'acceptació, el nou doctor va parlar d'un dels seus temes d'expertesa preferent: l'Estat del Benestar a Espanya.

El professor Navarro, a més de catedràtic emèrit del Departament de Ciències Polítiques i Socials de la Universitat, és professor de Polítiques Públiques a la Universitat Johns Hopkins de Baltimore (EUA), i ha impartit docència a la London School of Economics i a les universitats d'Oxford, Uppsala, Harvard i Califòrnia (Los Angeles i Berkeley). També ha estat assessor de diferents institucions internacionals, com l'ONU o l'OMS, i ha escrit diversos llibres.

VICENÇ NAVARRO DURANT L'ACTE D'INVESTIDURA

L·LIÇÓ DE JORDI LLOVET SOBRE LA VIGÈNCIA DELS MITES

Jordi Llovet, crític de literatura, filòsof, traductor, assagista i professor convidat del Departament d'Humanitats de la Universitat, va pronunciar el 18 de novembre la lliçó inaugural del nou curs del màster en Estudis Comparatius de Literatura, Art i Pensament. La conferència, titulada "La vigència dels mites", va tractar sobre la repercussió que els mites antics han tingut en diverses formes de literatura i d'art europeus de la posteritat. La xerrada va desembocar en una nova perspectiva de la diferència entre mite i *logos*.

El màster en Estudis Comparatius de Literatura, Art i Pensament, que aquest curs arriba a la tercera edició, està organitzat pel Departament d'Humanitats i l'Institut Universitari de Cultura de la UPF. Consta de dues modalitats (iniciació a la recerca i acadèmica), i té una orientació multidisciplinària que subratlla les relacions existents entre les arts i entre els diferents discursos culturals, tant des d'una perspectiva contemporània com des d'una perspectiva històrica.

JORDI LLOVET I ANTONIO MONEGAL

INTERCANVI D'ESTUDIANTS DE DRET ENTRE LA UPF I OXFORD

La UPF i la Universitat d'Oxford (Anglaterra) han establert un programa d'intercanvi d'estudiants universitaris de Dret, que es durà a terme a partir del present curs acadèmic. Aquest és el primer acord que la prestigiosa universitat anglesa signa amb una universitat espanyola en l'àmbit del dret.

Una delegació d'Oxford, integrada pels professors Stefan Vogenauer, director de l'Institut Europeu de Dret Comparat, i John Cartwright, director del programa d'intercanvi, va ser rebuda, el 23 de setembre, al campus de la Ciutadella, per Josep Joan Moreso, rector de la UPF, conjuntament amb els membres de l'equip del deganat de la Facultat de Dret, encapçalats pel degà Josep Ferrer. L'acte, que va servir per inaugurar oficialment el programa d'intercanvi, va comptar amb la presència dels quatre alumnes que hi participaran.

D'ESQUERRA A DRETA: ORIOL VALENTÍ, CAROLINE DALY, CRISTINA VILA I EDMOND BOULLE

Dos estudiants de la UPF, Oriol Valentí, alumne de tercer curs de la llicenciatura en Dret, i Cristina Vila, estudiant de la doble llicenciatura en Administració i Direcció d'Empreses (ADE) i Dret, tindran l'oportunitat de continuar els seus estudis a la Universitat d'Oxford. Alhora, d'acord amb els termes d'aquest mateix programa d'intercanvi, Edmond Boulle i Caroline Daly, estudiants provinents de la universitat anglesa, continuaran la seva formació a la Facultat de Dret de la UPF.

En la seva intervenció, el rector Josep Joan Moreso va destacar que la UPF sempre ha considerat primordial la presència internacional d'estudiants i docents com a factor clau per a la docència d'alta qualitat, la recerca i la innovació. El degà Josep Ferrer va manifestar que gairebé el 15% dels estudiants de la UPF viatgen a l'estranger durant la seva carrera, gràcies als convenis de col·laboració i d'intercanvi de la UPF amb universitats d'arreu del món.

EL LLEGAT DE GRAMSCI, A DEBAT

La UPF, a través de la seva càtedra UNESCO d'Estudis Interculturals i el Centre d'Estudis sobre Moviments Socials, va organitzar del 3 al 5 de desembre un congrés internacional sobre la figura del polític i filòsof italià Antonio Gramsci. Durant la reunió acadèmica es va analitzar l'interès que l'obra *Quaderns de la presó* (apuntes i reflexions que Gramsci va elaborar durant els anys que va estar reclòs a diferents presons del règim de Mussolini) ha suscitat entre filòsofs, historiadors, sociòlegs i politòlegs, i molt particularment entre els investigadors dedicats als estudis culturals i estudis subalterns.

NOU GRAU EN CRIMINOLOGIA I POLÍTiques PÚBLIQUES DE PREVENCIÓ

Carlos Castresana, comissionat de les Nacions Unides i president de la Comissió Internacional contra la impunitat a Guatemala, va inaugurar el 8 d'octubre el curs acadèmic 2009-2010 dels estudis de grau en Criminologia i Polítiques Públiques de Prevenció, amb una lliçó titulada "Impunidad y estado de derecho".

La titulació en Criminologia i Polítiques Públiques de Prevenció, impartida per la Facultat de Dret, és un grau de nova creació, plenament adaptat a l'Espai Europeu d'Ensenyament Superior. Amb una durada de quatre cursos, el seu principal objectiu és que l'estudiant disposi d'un ampli ventall de coneixements en dret, ciències polítiques i socials, biologia i psicologia, i que els sàpiga aplicar a l'àmbit específic de la criminalitat.

CARLOS CASTRESANA I EL RECTOR JOSEP JOAN MORESO

PROFESSORS DE DRET AL CONSELL DE GARANTIES ESTATUTÀRIES

Els catedràtics Antonia Agulló (Dret Financer i Tributari), Marc Carrillo (Dret Constitucional) i Joan Egea (Dret Civil), tots ells professors del Departament de Dret de la UPF, es troben entre els nou membres del Consell de Garanties Estatutàries, que el 23 de novembre van prendre possessió del seu càrrec, davant del president de la Generalitat de Catalunya, José Montilla.

Dels nou membres que integren el Consell de Garanties Estatutàries —un òrgan que neix de l'Estatut de Catalunya i que és hereu del Consell Consultiu— són designats pel Parlament (entre els quals es troben Joan Egea —a proposta de CiU— i Antonia Agulló —a proposta del PSC—) i tres pel Govern de la Generalitat (entre ells, Marc Carrillo). Tots són juristes de reconeguda competència i prestigi, amb més de quinze anys d'experiència professional, i han estat nomenats per un període de nou anys, sense possibilitat de ser reelegits. Es dona el cas que tant Antonia Agulló com Marc Carrillo ja eren membres de l'antic Consell Consultiu, des dels anys 2005 i 2006, respectivament.

El nou Consell de Garanties Estatutàries vetllarà perquè les disposicions legislatives de la Generalitat s'adeqüin a l'Estatut i a la Constitució, des de l'autonomia orgànica, funcional i pressupostària. També dictaminarà prèviament a la interposició, davant del Tribunal Constitucional, de recursos d'inconstitucionalitat, conflictes de competència i recursos en defensa de l'autonomia local.

L'HUMANISME DE L'ERA DIGITAL

El curs 2009-2010 de la Facultat d'Humanitats es va inaugurar enguany d'una manera original i innovadora, amb un format diferent del tradicional acte acadèmic i obert a professors, estudiants i a tota la comunitat universitària. L'acte, celebrat el 21 d'octubre sota el títol "L'humanisme de l'era digital", va consistir en un col·loqui al voltant de les humanitats en relació amb les noves tecnologies i les conseqüències que se'n deriven en l'estudi de les arts i de les lletres.

Per debatre sobre aquesta qüestió i prendre el pols a la convivència entre el món tradicional de la literatura *versus* el nou món digital, els protagonistes van ser dos personatges relacionats amb aquest àmbit però que hi estan implicats a través de dues vies totalment diferents: Luis Collado, director de Google Book Search, i Rafael Argullol, professor del Departament d'Humanitats de la UPF, a més d'escriptor i filòsof. El vicedegà de Cultura de la Facultat d'Humanitats, Javier Aparicio, va ser el moderador del debat.

D'ESQUERRA A DRETA: LUIS COLLADO, JAVIER APARICIO I RAFAEL ARGULLOL

EL CAMPUS UNIVERSITARI MAR, UN PROJECTE INTERUNIVERSITARI

Coincidint amb l'inici del curs acadèmic 2009-2010, s'ha acabat la primera fase de les obres de l'edifici Dr. Aiguader, que han permès que aquest espai esdevingui el Campus Universitari Mar, en el qual conviuen tres institucions docents de l'àmbit sanitari: la Facultat de Ciències de la Salut i de la Vida de la UPF, que hi imparteix els graus en Biologia Humana i Medicina (aquest darrer conjuntament amb la UAB); la Facultat de Medicina de la UAB, que ofereix el grau en Medicina, i l'Escola Universitària d'Infermeria del Mar (EUIM), un centre de l'Institut Municipal d'Assistència Sanitària (IMAS) que imparteix el grau en Infermeria (adscriu a la UPF).

LA BIBLIOTECA DEL CAMPUS UNIVERSITARI MAR

En total, en aquesta primera fase de remodelació de l'edifici Dr. Aiguader, s'inauguren 4.500 m², sense tenir en compte el soterrani, en el qual hi haurà la zona d'estabulari, i la quarta planta, que acollirà el maquinari i les instal·lacions necessàries per fer funcionar l'edifici. El projecte d'adequació dels espais és dels arquitectes Manuel Brullet i Albert Pineda, que són els autors del veí Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona (PRBB).

Els espais habilitats en aquesta primera fase, que podran fer servir indistintament les tres institucions, són els següents: tres laboratoris; disset aules comunes de capacitats diferents; tres aules d'informàtica, i una sala d'estudi. Tanmateix, cada institució gaudeix dels seus propis espais administratius, en els quals s'han ubicat les respectives direccions acadèmiques, despatxos de professorat i unitats administratives. Pel que fa a la nova biblioteca, serà compartida per tots els professors i estudiants de les tres institucions i pel personal sanitari de l'Hospital del Mar. Està situada a la planta baixa de l'edifici docent i, inicialment, compta amb 125 llocs per als usuaris i 10.500 volums de monografies.

Durant el curs 2009-2010 hi haurà un total de 1.140 estudiants repartits entre les tres institucions: 413 estudiants de grau i 207 de postgrau de la UPF, 280 de la UAB i 240 de l'EUIM. En total, l'edifici acull unes 1.200 persones, entre estudiants, personal docent i d'administració, informàtics i bibliotecaris. La inversió en aquesta primera fase de construcció del campus ha estat de quinze milions d'euros, provinents de les aportacions de les institucions implicades.

CIÈNCIA PER A TOTHOM, ENGUANY AMB DARWIN

El 3 d'octubre, al llarg de tot el dia, la gran infraestructura científica europea del Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona (PRBB), amb més de 1.200 persones dedicades a la recerca biomèdica, va celebrar la 2a. Jornada de Portes Obertes "Ciència per a tothom!". Aquest any amb gust de Darwin.

Aquest grup d'investigadors residents va preparar un programa ple d'activitats que va incloure visites guiades als laboratoris del centre; experiments interactius; projeccions de vídeos de ciència; jocs d'ordinador; exposició de pòsters; una exhibició commemorativa del 200è. aniversari de Charles Darwin, un dels pares de la ciència

Va ser una iniciativa de Science Meets Society, un grup de joves investigadors dels diferents centres del PRBB, entre ells el Departament de Ciències Experimentals i de la Salut, amb dos centres adscrits a la UPF, l'Institut Municipal d'Investigació Mèdica (IMIM) i el Centre de Regulació Genòmica (CRG), que van organitzar la Jornada amb l'objectiu de comunicar-se amb la societat i compartir coneixement.

actual; la representació de l'obra de teatre *L'evolució, quina revolució!*, una obra de ficció basada en fets històrics; un cafè científic i una festa final amb música en viu.

Un conjunt d'activitats que van anar adreçades al públic en general però especialment pensades per als més petits amb les seves famílies, estudiants i persones interessades en la ciència i la tecnologia biomèdica.

PUBLICACIÓ I PREMI PER A XAVIER BELLÉS

Un treball de Xavier Bellés i d'Eva Gómez, director i investigadora de l'Institut de Biologia Evolutiva (IBE) (UPF-CSIC), respectivament, que ha estat publicat en l'edició en línia del *Proceedings of the National Academy of Sciences*, descriu l'existència d'un nou nivell de regulació de la metamorfosi dels insectes, protagonitzat pels microRNA.

S'ha comprovat que els microRNA tenen un paper primordial en la regulació de la metamorfosi. Mitjançant la tècnica de la interferència d'RNA i treballant amb l'espècie *Blattella germanica*, els investigadors de l'IBE van aconseguir silenciar l'expressió de l'enzim Dicer, que és essencial en el procés de formació de microRNA a partir dels seus precursors.

En silenciar l'expressió de Dicer en la darrera fase nimfal, es va impedir la producció normal de microRNA, i els insectes experimentals, en lloc de mudar a adult com van fer els controls, van mudar a una fase nimfal supernumerària, fet que va mostrar, sense ambigüitats, que els microRNA són imprescindibles perquè es produeixi correctament la metamorfosi en els insectes.

XAVIER BELLÉS AMB ALTRES MEMBRES DEL SEU GRUP

A més, el passat 26 de setembre, el Jurat de la XXII Convocatòria dels Prismas Casa de las Ciencias a la Divulgación, en la modalitat de textos originals i inèdits, va decidir atorgar el Prisma de bronze a Xavier Bellés, per la seva obra de divulgació *Vivir dos vidas. Un viaje por la metamorfosis de los insectos*.

EL REI DE SUÈCIA VA VISITAR LA UPF

El rei Carles XVI Gustau de Suècia, en qualitat de president d'honor de la Reial Acadèmia Sueca de Ciències i Enginyeria i formant part d'una delegació del seu país, va visitar el 21 de setembre les instal·lacions del Departament de Ciències Experimentals i de la Salut (CEXS) de la UPF, així com també la resta de centres de recerca ubicats al Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona (PRBB). La delegació va dur a terme, durant quatre dies, una missió tecnològica (Royal Technology Mission) per Espanya i va escollir el Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona (PRBB) per conèixer la recerca que s'hi fa i les infraestructures amb què compta l'edifici.

En el decurs de la visita, la delegació va poder conèixer algunes de les instal·lacions més rellevants del PRBB, entre aquestes el servei de citometria de flux del CEXS, un servei de biotecnologia que ofereix una sofisticada tècnica d'anàlisi capaç de quantificar els components cel·lulars i de posar de manifest les seves característiques estructurals a través de les seves propietats fluorescents. Poc abans, la professora Cristina Pujadas, secretària del CEXS, els va explicar els principals projectes de recerca del Departament.

Els representants de l'Acadèmia van expressar la seva admiració sobre el concepte científic, així com per la peculiar però adequada estructura del Parc, basada en la diversitat i en la qualitat de la ciència capdavantera que es desenvolupa en aquest emergent i competitiu parc biomèdic.

D'ESQUERRA A DRETA: JOSEP JOAN MORESO, MEHYA SHIKHAGAIE, LENA TRESCHOW TORELL, CHRISTOS GEKAS, CARLES XVI GUSTAU I JORDI CAMÍ

PREMI A LA QUALITAT DOCENT

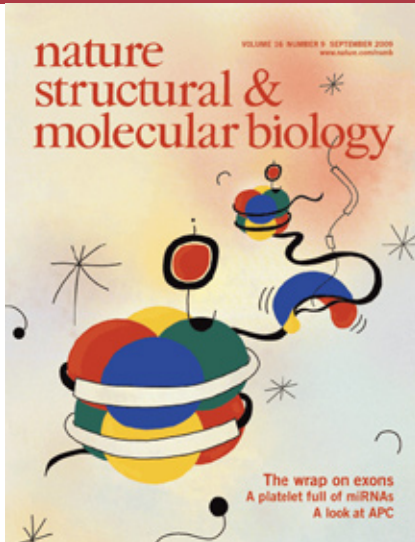
Un equip format per nou professors de la Facultat de Ciències de la Salut i de la Vida van obtenir un dels premis Jaume Vicens Vives —en el seu apartat col·lectiu— en reconeixement a la qualitat docent universitària, atorgats pel Govern de la Generalitat de Catalunya. El guardó, dotat amb 20.000 euros, reconeix el projecte educatiu que porten a terme aquests professors, en el qual es fa ús del cinema comercial com a eina de col·laboració i d'innovació docent entre diverses matèries dels estudis de Biologia de la Universitat.

Els docents responsables d'aquet projecte són els següents: Fèlix Bosch, José Aramburu, Josep Eladi Baños, Montserrat Bordes, Juana Díez, Meritxell Girvent, Jordi Pérez, Mariano Sentís i Olga Valverde. El guardó els va ser lliurat durant l'acte d'inauguració oficial del curs acadèmic del sistema universitari català, que va tenir lloc el 18 de setembre a la Universitat Oberta de Catalunya (UOC).

LA CROMATINA, ELEMENT CLAU EN EL PROCÉS DE REGULACIÓ GÈNICA

El treball, que apareix en portada a la revista *Nature Structural & Molecular Biology*, amb una il·lustració inspirada en l'artista català Joan Miró, és el resultat de la col·laboració interdisciplinària entre investigadors dels programes de Bioinformàtica i Genòmica amb els de Regulació de l'Expressió Gènica, del Centre de Regulació Genòmica (CRG), centre adscrit a la UPF.

Roderic Guigó, un dels seus autors, ha afirmat: “com demostren les dificultats en què ens estem trobant per desxifrar el significat concret de les seqüències genòmiques, conèixer el codi genètic pot no ser suficient. Altres factors, als que fins ara potser no se'ls

ha concedit la importància suficient com és l'arquitectura de l'ADN en cromatina, poden jugar un paper molt important per desxifrar el seu autèntic significat biològic”.

L'estudi publicat descriu com les estructures encarregades de l'empaquetament de l'ADN al nucli tenen també un paper important en la interpretació de la informació que conté el genoma. Per primera vegada s'ofereix un nou enfocament de la funció de la cromatina que ha despertat gran interès entre la comunitat científica. L'octubre passat, la revista

Nature Reviews Genetics va destacar en un reportatge aquest i dos treballs més que hi estan relacionats.

FERNANDO GARCÍA BENAVIDES, PRESIDENT DE LA SEE

FERNANDO GARCÍA BENAVIDES

En la reunió científica de la Societat Espanyola d'Epidemiologia (SEE) del passat 29 d'octubre, el professor Fernando García Benavides, director del Centre d'Investigació en Salut Laboral i

catedràtic del Departament de Ciències Experimentals i de la Salut de la UPF, va ser elegit com a nou president de la Societat.

La Societat Espanyola d'Epidemiologia aplega més d'un miler de persones que treballen en l'àmbit de l'epidemiologia i la salut pública. És una entitat que té com a principal objectiu el cultiu i el foment de l'estudi de l'epidemiologia, la defensa d'un exercici professional digne en totes les seves vessants i la difusió dels continguts i de la metodologia epidemiològica en benefici de la salut pública.

AJUTS DE LA MARATÓ DE TV3

Gràcies als fons recaptats per La Marató de TV3 del 2008, set projectes del Grup UPF han estat seleccionats per finançar la seva recerca sobre les malalties mentals.

Els investigadors guardonats han estat Gustavo Deco, cap del Grup de Recerca en Neurociència Computacional del Departament de Tecnologies de la Informació i les Comunicacions; Andrés Ozaita, investigador del Laboratori de Neurofarmacologia del CEXS, i Jana Selent, investigadora del Grup de Recerca en Informàtica Biomèdica.

Altres investigadors amb vinculació a la UPF també seleccionats han estat: Maria Martínez i Mònica Bayés, investigadores del Centre de Regulació Genòmica, i Maria Isabel Covas i Jordi Sunyer, investigadors de l'Institut Municipal d'Investigació Mèdica.

EL NOU GRAU EN MEDICINA, PREMIAT PEL *DIARIO MÉDICO*

Una de les propostes premiades com a millor idea pel comitè avaluador del premi *Diario Médico* ha estat "Els nous estudis de medicina a l'Hospital del Mar, un model interuniversitari". El nou grau en Medicina, compartit per la UPF i la UAB, és un projecte educatiu innovador i atractiu perquè uneix les dues universitats, un centre assistencial com l'hospital universitari del Mar i dos centres de recerca com l'IMIM-Hospital del Mar, centre adscrit a la UPF, i el Departament de Ciències Experimentals i de la Salut de la UPF, ubicats al Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona.

La sinergia entre totes les institucions implicades configura un ambiciós clúster del coneixement, que a ben segur esdevindrà un referent a la ciutat de Barcelona i que al mateix temps serà la clau per a la consolidació d'uns estudis potents i de qualitat.

LLIÇÓ INAUGURAL DEL GRAU EN BIOLOGIA HUMANA

Aquest curs acadèmic 2009-2010, 64 nous alumnes del grau en Biologia Humana, impartit per la Facultat de Ciències de la Salut i de la Vida, han estrenat les noves instal·lacions de l'edifici Dr. Aiguader al campus del Mar. El 2 d'octubre, David Comas, investigador de la Unitat de Biologia Evolutiva del CEXS, va ser el professor convidat a oferir la lliçó inaugural titulada "Evolució i diversitat del genoma humà", a l'auditori del PRBB.

DAVID COMAS IMPARTINT LA LLIÇÓ

L'espècie humana és un continu de diversitat genètica. La metodologia emprada per determinar els llinatges genètics dels quals provenen els humans indica que tota la població humana actual prové de l'Àfrica i que té una antiguitat d'uns 200.000 anys. Tanmateix, les poques diferències genètiques que s'observen en les poblacions humanes són resultat de processos adaptatius a diferents ambients i a esdeveniments històrics, com per exemple migracions i expansions de poblacions.

Les conseqüències d'aquestes diferències són molt diverses, des de la total neutralitat fins a la implicació en malalties. L'anàlisi de les diferències en el nostre genoma ens dona les claus per entendre quins han estat els factors biològics que han condicionat els humans en el passat i quines implicacions tenen en el present i el futur de la nostra espècie.

CONFERÈNCIA SOBRE EL DIAGNÒSTIC PRECOÇ DEL CÀNCER

Enguany, 67 nous alumnes del grau en Medicina que imparteix la UPF, conjuntament amb la Universitat Autònoma de Barcelona, han començat el curs acadèmic 2009-2010 a les noves instal·lacions de l'edifici Dr. Aiguader al campus del Mar.

Santiago Ramón y Cajal Agüeras, cap del Servei d'Anatomia Patològica de l'Hospital Vall d'Hebron i catedràtic de la UAB, va ser el professor convidat a pronunciar la lliçó inaugural de nou curs, titulada "Biomarcadors i factors predictius en patologia tumoral", l'1 d'octubre, a la sala d'actes del Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona (PRBB).

Al llarg de la seva intervenció, el ponent va manifestar que un dels eixos centrals de la investigació oncològica actual és l'estudi i la caracterització de nous biomarcadors capaços de predir la probabilitat de desenvolupar un tumor o la seva evolució i progressió. Un dels aspectes més interessants per a la medicina preventiva del futur serà sens dubte el diagnòstic precoç de la malaltia a través d'aquests tipus de substàncies a la sang.

ENTREVISTA A FRANCISCO FERNÁNDEZ BUEY

CATEDRÀTIC DE FILOSOFIA DEL DRET, MORAL I POLÍTICA DE LA UPF, I AUTOR DEL LLIBRE *POR UNA UNIVERSIDAD DEMOCRÁTICA* (ED. EL VIEJO TOPO).

“Han caigut les barreres classistes que existien per accedir a la universitat, però falta propiciar la participació i creativitat dels estudiants i que la relació professor-alumne sigui més propera”

En el seu nou llibre, el professor Fernández Buey fa un repàs de la història contemporània i del present de la universitat, i analitza en profunditat els moviments crítics i alternatius que s’hi han donat en els darrers 45 anys. L’autor aborda en onze assajos des de la creació del Sindicat Democràtic d’Estudiants de la Universitat de Barcelona (SDEUB) fins als conflictes universitaris actuals originats per la implantació de Bolonya.

○ Són democràtiques les universitats? Les actuals universitats tenen déficits molt semblants als de les nostres societats. La llei vigent obliga que hi hagi una sobrerrepresentació dels docents funcionaris en els claustres; els òrgans de govern de les universitats no sempre respecten els acords adoptats per majoria en els claustres; i hi continua havent massa corporativisme i, segons les universitats, poca transparència en la gestió dels assumptes més importants. D’altra banda, encara hi ha obstacles econòmics i socio-culturals perquè arribin a la universitat els fills de les classes treballadores que ho mereixen.

○ Per què lluitaven els moviments crítics a les universitats fa 40 anys? Aquí, sota la dictadura, els moviments crítics lluitaven inicialment per la lliure organització dels estudiants en sindicats democràtics; després, ja en la segona meitat de la dècada dels seixanta, per una universitat democràtica en una societat democràtica. A partir de 1968 hi va haver una inflexió: els nous moviments aspiraven a una universitat popular en una societat socialista. Ara, els moviments crítics posen l’accent en la defensa de la universitat pública (davant la privatització i la mercantilització), en el finançament de l’ensenyament, en la millora quantitativa i qualitativa de les beques, en la transparència en la gestió i en la necessitat de la innovació.

○ I quin ha estat el paper dels sindicats estudiantils a les universitats durant les darreres quatre dècades? Els sindicats estudiantils han estat sempre essencials per al progrés de la universitat, entre altres raons, perquè la universitat és una institució molt antiga, amb tendència inercial al conservadorisme. En els sindicats i organitzacions pròpies dels estudiants ha estat sempre organitzada la part més crítica i socialment conscient i compromesa de la comunitat universitària. Fan pensar als altres, als docents, investigadors i gestors, i ens fan entreveure almenys els errors que cometem en l’organització de la docència, en l’aplicació dels mètodes didàctics i en la gestió.

○ Què ha canviat a la universitat i què no des que vostè va entrar-hi per primer cop com a estudiant? El canvi principal que s’ha produït a la universitat pública durant aquests quaranta anys cal veure’l en la generalització de l’accés: han caigut les barreres classistes que existien llavors i la universitat s’ha obert, amb limitacions, a totes les classes socials. El que menys ha canviat és la didàctica, la manera de transmetre coneixements i de propiciar la participació activa i la creativitat dels estudiants. Tampoc no ha canviat prou el tipus de relació del professor amb l’alumne. Potser hagi canviat el tracte formal, però hi continua havent massa distància.

○ Cal una major interacció entre el món de l’empresa i la universitat? Sens dubte que sí. Gairebé ningú no nega ja que la interacció universitat-empresa és una necessitat. El que cal discutir són dues coses: 1) si aquest marc és el millor dels possibles per al desenvolupament d’un ensenyament públic democràtic, lliure i igualitari a l’altura dels temps; i 2) si tal relació ha de ser de direcció única, per a benefici de les empreses privades, o hauria de ser una interacció que es retroalimenta. La direcció única, que és l’existent, perjudica seriosament els estudis d’humanitats i la investigació en ciència bàsica.

○ Què canviarà el Pla Bolonya? Crec que el procés de Bolonya és una oportunitat per millorar tres coses: l’intercanvi i la mobilitat d’estudiants i professors universitaris a la Unió Europea, la metodologia i la didàctica en l’educació superior i el paper de les tutories a les universitats públiques. El que passa és que això no pot fer-se a cost zero, substituint beques per crèdits bancaris, pujant taxes, aprofitant-se de professors en situació precària, adaptant els estudis a les necessitats immediates de les empreses i inventant màsters de dubtosa oportunitat, cars i que no garanteixen la millora en la qualitat de l’ensenyament. Perquè la universitat pública continuï millorant, el finançament és clau. ☉